

lertid senere komme tilbage dertil. Jeg mener, at saa vil Pengene ganske anderledes kunne strække til end nu.

Jeg vil imidlertid fremhæve, at den Form, hvorunder Loven er blevet administreret paa et enkelt Punkt, ikke har formaet at holde Spekulationen i disse Bygninger ude. Naar Arbejdere og andre ubemidlede faar Statens Støtte til Opførelse af Boliger, forekommer det mig, det maa være Opgaven at sørge for, at disse Boliger ikke, hvilket er sket i adskillige Tilfælde, bliver en Slags Spekulationsobjekter. Det har Administrationen ikke forhindret. Man har sikkert heller ikke været opmærksom paa, at der ofte er drevet megen Humbug med saadanne Byggeforetagender, hvor en Jordejer har følt Trang til at sælge større Arealer og har indrettet sig med nogle Mennesker, og hvor der er truffet Dispositioner, som i høj Grad bidrog til, at de paagældende, der satte sig i Spidsen for et saadant Foretagende, indkasserede en god Gevinst. Med Hensyn til dette Spørgsmaal om Spekulationen vil jeg erindre om, at det staar i Loven af 1909 og ogsaa er indført i det foreliggende Lovforslag, at det er en Betingelse for disse Laan, at det mulige Overskud anvendes til Fordel for Foreningens Formaal. Men jeg har en Følelse af, at denne Bestemmelse betyder ingen Verdens Ting. I alt Fald er det hidtil i Praksis gaaet saaledes, at et Medlem af en Byggeforening, hvortil der ydes Statslaan, kan sælge sit Hus, eventuelt sin Medlemsret, til en anden og saa tilegne sig Ejendommens Værdistigning, ikke alene den arbejdsskabte, som naturligt kan tilkomme ham, men ogsaa den saakaldte samfundsskabte Værdi. Derved kommer den næste Besidder selvfølgelig til at sidde for en dyrere Husleje. Erfaringen viser ogsaa, at denne Bevægelse efterhaanden foregaar i den Grad, at det næste Hold af Lejere paa saadanne Steder rekrutteres fra et noget bedrestillet Samfundslag end dem, som det var Meningen at hjælpe ved dette Statslaan. Og ved denne Spekulation i Værdistigning paa Trods af den Bestemmelse, der staar i Loven, berøves Byggeforeningen Midler til at varetage de Opgaver, den har at gennemføre for Med-

lemmerne, og det rammer altsaa i høj Grad dem, der bliver tilbage i disse Byggeforeninger. Det er givet, at naar der bor mange Mennesker samlet, er der adskillige sociale og filantropiske Fællesopgaver, som man her kunde løse, men det har man endnu saa godt som ingen Steder set er sket, og Staten har ikke været agtpaagivende overfor dette Forhold.

Naar vi nu altsaa skal til at vedtage en ny Lov om denne Sag, skulde det gerne betyde en sund Udvikling af Boligsagen her i Danmark, og jeg vil da, som jeg antydede før, for det første henstille til den højtærede Minister og det kommende Udvalg at tage under grundig Overvejelse, at denne Støtte til Opførelse af Arbejderboliger ydes under en anden Form, end her foreslaas, nemlig ved at yde Laan i den Prioritetsplads, som volder Vanskeligheder, altsaa i anden Prioritet, og op til en Laanegrænse af i alt $\frac{9}{10}$ af Vurderingssummen. En første Prioritet er ikke den vanskeligste at faa ordnet, og jeg finder det derfor naturligt, at Staten yder sin Støtte der, hvor det er vanskeligt at faa Hjælpen. Den højtærede Minister sagde ved Fremsættelsen af Lovforslaget, at en saadan Risiko kunde Staten ikke paatage sig. Derimod foreslaar han en Førsteprioritet af indtil $\frac{4}{5}$ af Vurderingen til Ejendomsskyld; medens det nu er $\frac{2}{3}$ af Laaneværdien, men da Ejendomsskyldværdien altid er lavere, er Fremskridtet ikke saa stort; det vil vel svare til $\frac{3}{4}$ af Laaneværdien. Dernæst sættes Renten til 4 pCt. Det vilde være beklageligt, om Konsekvensen af en saadan Bestemmelse i denne Lov skulde blive, at Staten fremtidig sætter Renten af alle sine Førsteprioriteter op med 1 pCt. Naar første Prioritet sættes til $\frac{4}{5}$ af Ejendomsskyldværdien, tvivler jeg om, at dette i det hele vil være et Fremskridt. En Prioritet forudsætter, hvad ogsaa den højtærede Minister udtalte forleden, at der til det enkelte Hus haves en privat Kapital, idet man, naar man kommer saaledes op med første Prioritet, vanskeligt kan tænke sig Muligheden af at kunne faa en anden Prioritet. Det fordrer altsaa, at vedkommende har en privat Kapital, som for-